

Skriftlig redegørelse

(Redegørelserne er optrykt i den ordlyd, hvori de er modtaget).

Redegørelse af 13/ 1 98 om forebyggelse

(Redegørelse nr. R 9).

Sundhedsministeren (Birte Weiss):

Forebyggelsespolitikken bidrager til en bedre sundhedstilstand i befolkningen og et godt grundlag for alles sundhed.

Forebyggelsespolitikken har et bredt perspektiv, der rækker langt ud over sundhedsvæsenets område. Sundhed og levekår kan ikke adskilles fra hinanden. Forebyggelsen hænger nøje sammen med sundt miljø, sikre arbejdspladser, sunde boliger, trygge sociale forhold og gode uddannelsesmuligheder. Mange samfundsområder må bidrage såvel centralt som lokalt i amtskommuner og kommuner, i foreninger og organisationer. Sundhedsministeren har ansvar for at koordinere og fastholde et overblik over det samlede forebyggende arbejde.

Med denne redegørelse ønsker regeringen at fremhæve betydningen af det forebyggende arbejde og lægge de områder frem, som særligt må styrkes i de kommende år.

Det gælder især ernæringspolitikken og indsatsen for at reducere den sociale ulighed i sundhed.

Redegørelsen ledsages af statistik, der belyser centrale sundhedsforhold og forebyggelsesområder tillige med en oversigt over udgivelser på forebyggelsesområdet gennem de seneste 10 år.

Bag forebyggelse ligger det enkle ræsonnement, at det er bedre at forebygge frem for passivt at lade sygdom og skader opstå – både for den enkelte og for samfundet. Hertil kommer, at det langt fra er alle sygdomme, der kan kureres. Her kan forebyggelse have en særlig betydning som eneste alternativ i sygdomsbekæmpelsen. Samtidig er der mange mennesker – ikke mindst ældre – som lever med kroniske sygdomme, hvor en forebyggende indsats kan medvirke til at forhindre yderligere tab af funktionsevne.

Danmark tilsluttede sig i 1984 Verdenssundhedsorganisationens (WHO) sundhedspolitiske program for den europæiske region »Sundhed for alle i år 2000«. Programmets 38 sundhedspolitiske mål anviser veje til en forbedring af

sundhedstilstanden i Europas lande. I overensstemmelse med WHO's program er målet for forebyggelsesindsatsen et sundere liv og et længere liv. Antallet af for tidlige dødsfald skal sænkes. Antallet af invaliderede og lidende mennesker skal formindskes. Flere skal opnå en alderdom uden forringet fysisk og mental funktionsevne. Ikke mindst i forhold til udsatte grupper er der behov at sætte ind med en – helhedsorienteret – indsats.

Der er eksempelvis en påfaldende forskel i sundhed mellem den danske og den svenske side af Øresund. På den svenske side af sundet dør der i gennemsnit 1158 mænd og 999 kvinder årligt pr. 100.000 indbyggere, hvilket er 96 mænd og 130 kvinder færre end på den danske side. Og på den svenske side af sundet bliver mænd og kvinder i gennemsnit henholdsvis 3 ½ år og 3 år ældre. De forskelle i gennemsnitlig middellevetid, som Middellevetidsrapporten fra 1994 trak frem, handler vel at mærke ikke om, at leve nogle få år mindre, men om en overdødelighed i den erhvervsaktive alder.

Sygelighed og dødelighed vil også frem over være centrale indikatorer i forebyggelsen. En sådan tilgang sikrer, at det er muligt at måle og agere på et dokumenterbart grundlag.

»Det sunde liv« kan defineres. Det samme gælder ikke for »det gode liv«, som må afspejle den enkeltes egen opfattelse og egne valg – og en respekt herfor. Set i det lys må forebyggelsen tage sit udgangspunkt i, at den enkelte har en ret til sundhed men ikke hverken kan eller skal tvinges til sundhed.

Bredden i forebyggelsen

Forebyggelsen omfatter en lang række foranstaltninger i alle dele af samfundet, i arbejdslivet og i fritiden. Og det er i første række på lokalt plan, i amter og kommuner, i institutioner og på arbejdspladser, at det forebyggende arbejde udføres. Kun en begrænset del af den samlede forebyggelse ligger i sundhedssektoren og en endnu mindre del ligger hos de centrale sundhedsmyndigheder. Resten af den samlede indsats foregår i det ydre miljø, arbejdsmiljøet, boligsektoren og på trafik- og produktikkerhedsområderne. Herudover er der en række aktiviteter indenfor socialektoren og undervisnings- og kulturområdet, som har en mere indirekte virkning på sundheden.

Sundhedsvæsenets egne forebyggelsesopgaver ligger på to hovedområder. Et område vedrører en række klassiske og i vid udstrækning